

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztési iroda: Versecz, lakótelep 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb iratok különben özv. Kirchner névvel és rendelési iradjában (az Andrássy-székház és iskola-utca sarkán lévő Kirchner-féle házban) is átvehetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 ft. 25 kr. — Félévre 2 ft. 50 kr. — Égész évre 5 ft.

Egyes szám ára 10 kr.

Felölös szerkesztő: Perjessy Lajos.

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszömlélások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

IV. évfolyam.

Vasárnap 1895. évi Oktober 13-án.

41. szám.

Munka és kozmopolitizmus.

A mai kornak jelszava: munka.

E jelszóban van a győzelem, ha a munkát a haza iránti kötelező szerettel, s a hő ragaszkodás gondolata tölti be. Az ilyen munka, nemzeti munkának nevezhető.

Visszont e jelszóban van kifejezve a halál is, ha a munkát az önzés és a sivár önérdék szelleme hatja át. Ez a kozmopolitizmus.

Igy tehát manapság a nemzetek győzelme, vagy bukása a munkában van letéve. A két munka között azonban nagy ürtéltöng. Mert míg a nemzeti munkának rugója az önfeláldozás és idealizmus, addig a kozmopolitizmusnak összes szála az önzés és naturalizmusban futnak össze.

Az ókor bölcselői még nem találták fel a munkában a politikai jogokhoz megkívántató erényt. Azonban Mommsen már határozottan erényt lát a munkában, s abban a véleményben van felőle, hogy ha nem talál benne az ember élvezetet és csak azért dolgozik, hogy minél előbb az élvezetekhez jusson, akkor csak véletlenség, ha nem lesz gonoszlelvővé.

A munkának fogalma igen tágkörű s éppen ezért nem könnyű annak egész tartalmát felfogni.

A munka képes megmenteni az éhha-

láltól, de képes hallatlan nevet is szerezni. Nagy tévedés a «munkás» nevet csak azoknak adni, kik az izomerővel dolgoznak! Ez azonban, még nem a legnagyobb tévedés. Nagyobb ennél az, ha a munkát kozmopolitizmusnak tartjuk.

Vannak sokan, a kik erőlesen hangoztatják, hogy a munka kozmopolitikus. Azt vélik, hogy ezen véleményükkel s az ahhoz való merev ragaszkodással emberiségi magaslata emelkednek. Pedig nagyon csalódnak. S ez magában véve nem volna nagy baj, nézetükhöz való merev ragaszkodásukkal nem veszélyeztetnék magát az emberiséget és azon nemzetet, melynek kötelekébe tartoznak.

A ki a nemzetet, mint erkölcsi egészet, nem hordja szívében, az nem tudja lelkével az emberiséget sem átkarolni.

A munka lényegileg nem lehet kozmopolitikus; mert amit ember tesz, abban magasabb erkölcsi elemnek is kell lenni; s a kozmopolitizmus csak önzés és élvezet, de semmi magasabb erkölcsi világrend.

Manapság azt kívánjuk mindenkítől, hogy ismerje a maga helyzetét a hazában, a hazáét az emberiségét a mindenségben. Megjegyezzék azonban, hogy a széles látóköri épp oly kevésbé kozmopolitizmus, mint a szűk látóköri nem a hazafiság.

Van emberiségi munka, de van nemzeti munka is; sőt az utóbbi éppen az elsőből foly. Van emberiségi munka, és benne egy szív dobbanása, egy gondolat fénye, a kereslet és kínálat egy nagy törvénye.

Sajnálatra érdemes valóság, hogy napjainkban az izomerővel dolgozó munkás és a világhírű művész mindinkább benépesíti a kozmopolitizmus sivatagját. És éppen itt van a nemzetállamnak legnagyobb veszedelem. Ha valaha betör az ellenség, hát ezen a részen tör be. Ide álljon, a ki a nemzet évezredes létének édes érzetét lelkében hordja. A világtörténet a jövőt a munkának adá. A nemzetek a munkában élnek, vagy a munkában halnak.

A fogalmak tisztázása végett kijelentjük már most, hogy nem kozmopolita az, ki külföldön kénytelen munkáját folytatni, de teljesen betölti tevékenységét saját nemzetének öntudatával. Visszont kozmopolita az, kinek itthon folyó munkájából hiányzik a nemzet magasabb erkölcsi eleme.

Nekünk magyaroknak részen kell állnunk a kozmopolitizmus terjedésével szemben. De részen kell állnunk barátainkkal szemben is, a kik nem tagadják meg a nemzeti munkát, de a kozmopolitikus munkát sem itélik el föltétlenül.

TÁRCSA.

Lombhulláskor.

— Elbeszélés. —
Irtta: PASCU EMIL.

I.

A nagy park fái tikkadtan hajtották le leveleiket a forró, nyári délután s széles, csipkézett árnyakat vetettek a sárga, homokos útra. Itt-ott belopódzott a sűrűbe egy-egy vékony, arany napsugar s világos, csillogó foltokban ragyogott a leveleken s ide-oda ugrált a mint egy gyenge szellő, vagy felszálló madár a vékony, zold ágakat néha megbillentett.

Bent a sűrűben egy nagy hintaszékben Ilonka ült, fején széles szalmakalappal, vékony batisztruhában s elegáns restséggel lógatta le a jobb karját. A bal karjával a fejét alátámasztva, elmerengve bámult a napsugaras lombok közé, vagy csupa szorakozásból, egy-egy lepke ide-oda csapongó, tikadt lepke ropkodását követte.

Tapolczay Ilonka nagy lány volt, szőke loreley hajjal, nagy, kifejező kék szemekkel, piros, telt kis ajkakkal, melyek, — a mióta növéreiből, a négy szép lányból, négy szép asszony lett, — többnyire hallgatásra voltak kárhoztatva. Hanem azért nem unatkozott. Megszokta s jól találta magát ebben a csendes

falusi környezetben s aztán átjöttek néha a szomszéd kis városból a katonatisztek s egy pár hivatalnok, mint azelőtt, s beszélgettek, uzsonáztak s játszottak „haragszom rad“ot, mint azelőtt. A fenyves, nagy Hargitta, mint egy kínai fal, légmentesen elzárta a nagy világtól, melynek zaja, szenvedélyei nem igen hatottak át a nagy hegyen, s hogy kívül e csendes, nyugalmas völgyön mi történik, azt csak a napilapokból, meg néha egy-egy jó barától leveleiből tudta meg.

Az öt Tapolczay lány közül ő volt a legfiatalabb s őt tartották legszebbnek a vidéken. Nem volt ábrándos, ideális, mint a falusi kisasszonyok többnyire lenni szoktak s nem várta a mesebeli tündér-királyfit, hogy majd egyszer érte jön: aranyos hintón, négy lóval.

A parkban csend volt s csak néha hallatszott ide tavalról, a majorság-udvarból egy gyongygyök vagy páva fülsértő rikácsolása. A levegő telítve volt avval a bizonyos szaggal, mely falun rendszeren lentöréskor szokott lenni.

Ilonkát a regényhős nő szerencsétlen sorsa bánatos gondolatokra ragadta. Majd összeszorította kis öklét s azt a jellemtelen frátert, ki Laura grófnő boldogságának útjába annyi akadályt gördít fejezeteken keresztül, képes lett volna e perczen, a park valamelyik fájára felakasztani.

Merengéséből egy alak hirtelen megjelentése riasztotta fel. Felugrott, a szalmakalapja

a hátra csuszott s tizenhét év ijedséggel vegyes csodálkozásával bámult arra az attilás, napbarnított, mosolygó arcú férfura, a kit, mintha látott, ösmert volna valaha! . . . Aztán hirtelen hozzá szökött s örömtől, meglepetéstől reszkető hangon kiálta:

— Béla, maga az?!

Meggondolta magát. Hirtelenkedett. Utóvégre ő mar nagy lány s Dénes Béla már főhadnagy s nem az a fiatal hadnagyocská, a kinek egyszer, ezelőtt öt-hat évvel, egy hógolyóval leütötte a sapkáját. Elkomolyodott s mikor a főhadnagy feléje nyujtotta a kezét, röviden megjegyezte:

— Mama igen fog örülni.

Dénes főhadnagy zavartan hajlongott s holmi Ilonka nagyságot, — ő méltóságát, bocsánatot s meglepetést emlegetett. Aztán némán követte Ilonkát.

A fásor homályában igazán szép, összeálló párt képezett a magas, karcsú főhadnagy, a mint a fiatal lánynyal az ut sárga, sima homokján a kastély verandája felé haladtak.

II.

Dénes főhadnagy, egy átlumpolt éjszaka után, rózsás kedélyhangulatban nyitott be szobájába. Alig egy óra valasztotta még el a mindennapi reggeli kivonulástól.

Ruhástól dőlt le a pamlagra s az ablak függönyein át diszkrétül előmlő hajnali napsugarban, félig lehunyt szemekkel, a pezsgő finom

NAPI HIREK.

A verseczi 7-ik honvédtalálkozó parancsnokságával a beteg Páscu ezredes helyett ideiglenesen Terszianszky Ferencz lugosi honvéd alezredes bizatott meg.

Halálozás. Paleta Jenő m. kir. honvéd-főhadnagyot és családját nagy csapás érte, a mennyiben neje született Spilka Gizella úrnő elete 25-ik évében rövid, de nehéz szenvedés után a mult szombaton elhunyt. A kiadott gyászjelentés a következő volt: „Paleta Jenő mint férj, Gizella és Jenő mint gyermekek, Spilka Emma mint anya, Paleta Karolina mint anyós, Emma, Ferencz, Sándor, Róza, Ilka, Géza, Nelly mint testvérek, Lamberg Imre, Gyarmathy Gyula, Becker Otto, Becker Károly, Paleta Ferencz, Lisa és Viktor, Brada Ede és Lina mint sógorok, saját és számos rokon nevében fjadalommal telt szívvel tudatják a legjobb hitves, anya, gyermek, testvér, sógornő, illntöleg rokonuk Paleta Jenőné szül. Spilka Gizellának 1895. évi október hó 5-ik napján esti 11 órakor rövid és nehéz szenvedés után életének 25-ik évében Verseczen történt gyaszos elhunytat. A boldogult, mint példány-szerű édes anya, mint hü feleség, örökre pótolhatatlan lesz óvái előtt; városunk magyar családja is sokat veszített a nemes lelkű úrnő elhunytával. Temetésén az intelligencia teljes számmal jelent meg. A melyen megszorodott férj és család nehéz fájdalomában találjon némi vigasztalást azon általános benső részvétben, mely feljűk fordul; az elhunyt hult porai felett lebegjen a béke angyala.

Athelyezés. Mózes András m. kir. posta és távirta tiszt városunkból Budapestre helyeztetett át, helyére Euberger Ferencz segédtiszt jön Torok-Becséről.

Félszázados jubileum. Idősb Fuchs János verseczi kereskedő 50 éves működésének évfordulóján a mult szombaton meleg ovációkban részesítették nagyszámu barátai és tisztelői, kik nem csak Verseczről, hanem a szomszédos városokból is összesereglettek, hogy udvkiánaiknak kifejezést adjanak. Az ünnepély délelőtt kezdődött, midőn az ünnepelt lakasan kereste fel egy nagyobb deputáció, atadván a keresvári kereskedelmi és iparkamara meleg hangu üdvözlő iratát. Este nagy szabasu bankettet rendeztek tiszteletére a Garai-fele első rangu szállodában, mely alkalommal a város előkelőbb polgársága és a vidékiek közül közel 100-an vettek részt. Az ünnepelt neje és családja kíséretében jelent meg. Az első üdvözlő beszédet Rotttler F. helyi ügynök tartotta, ecsetelvén az ünnepelt bokros érdemeit. Ezek után megereedt a tosztok árja, melyek közül felemlítjük Chudy esákovai nyomdász, Petzrik fehértemplomi városi kapitány (mindkettő segédje volt valaha az öreg Fuchs bácsinak)

gözének hatása alatt, édes merengésnek adta át magát. A Tapolczay Ilonka lenge, rozsás alakja képezte azt a tárgyat, mely körül összes gondolatai forogtak.

Iskolás lány volt Ilonka, mikor innen elment. Csintalan, de néha önkéntelen komolyság tükrozódott szemeiben. Hat hosszú éven át fokról-fokra, napról-napra kísérte e lány fejlődését, széplését kezeletben, s most, hogy hogy a multkor előtte állott, szebbnek, fejlettebbnek találta, mint milyennek őt idejottében, az egész uton lelki szemei előtt lefestette.

Többször volt már szerelmes. Ösmerte már jól mindama előjeleket, melyek sejtetni engedik a kitoró szenvedélyt. Most is úgy érezte, hogy nem tud lelke egy perczre sem elmaradni attól az alaktól, kit szaz meg szaz változatlan lerajzolt kezeletében. Mindig szebbnek és szebbnek, elragadóbbnak találta. Odaengedte magát teljesen csapongó fantáziajának, mely Tapolczay Ilonkat, mint menyasszonyát varázsolta eléje, a rozsaszínü napsugarban, boldog, szerelmes mosolylyal az ajkan.

Elgondolta, hogy megnősülhetne. Unalmasa, egyhanguva vált előtte a legényélet. Az éjszakázások s a napok egyformaságának szürke, unott láncolata kezdődött számára akkor, mikor tiszt lett s a legénykorba lépett. Most sem állott előtte mas. A holnap, holnapután, aztán, mind olyan, mint a tegnapi, tegnapelőtt s az előtti. Tapolczay Ilonka szép lány s elég gazdag ahhoz, hogy egy főhadnagy nőül vehesse. S aztán, — Ilonka is szeretni fogja... Hiszen nincsenek s nem lehetnek valami nagy igényei itt, hol az egész környeken majdnem ök egyedül képezik az egyedüli nagyobb, vagyonosabb családot. Aztán egy katonatiszt, egy főhadnagy mindig elég jó partie. Jobb mint

Greszler ev. lelkész, Kosztits kereskedő, Ftszdő Geiger róm. kath. segédlelkész, Million Methud, Bozsits János, Babinszky főrealisk. hittanár és Morlin kereskedő. — Kirchner E. a nagy számmal érkezett üdvözlő távlatokat olvasta fel. Az öreg Fuchs bácsi könnyes szemekkel mondott köszönetet a tisztelet és ragaszkodás e szép jeleiért. A menu méltó dicséretére vált a „Garai testvérek“ czégnak.

Az új anyakönyvi felügyelő. Perczel D. belügyminiszter a Temesvár székhelyvel szervezett anyakönyvi felügyelői kerületbe Hegedüs János torontálvármegyei aljegyzőt nevezte ki állami anyakönyvi felügyelővé.

Városunk törvényhatósága Rundnai Nicolics Sándor főispán elnöklete alatt tegnapi szombaton tartotta meg rendes havi közgyűlést, mely alkalommal a törvényhatósági bizottsági tagok rég nem látott nagy számmal jelentek meg. A nagy érdeklődés okát a város évi költségelirányzatának tárgyalása és a városi főügyési állás betöltése képezte. A költségelirányzat megállapításánál csak a helypénzek című tételnél fejlődött ki nagyobb vita. Rottler v. képviselő ugyancsak sikra szállott a mellett, hogy a helypénzszedés jövedelme töröltessék, s ugyancsak vehemensül támadta meg a tanács indítványát. Rosh nyelvek azt suttogták, hogy mindez „népszerűségének emelése czéljából“ rendeztetett. A közgyűlés azonban elverte R—r indítványán a port és szavazattöbbséggel a tanács javaslatát fogadta el. A költségelirányzatot már lapunk előző számaiban ismertettük, most csak azon tény emlitjük fel, hogy pótdadó 56% lesz. — A főügyési állás betöltése nagy izgalom közt folyt le. Minthogy a pályázók közül Dr. Dajkovits István és Dr. Markovits György ügyvédek már előbb visszaléptek, csak Dr. Rezucha Istvan, Demeter Szilárd, Kuna Jenő és Dr. Adelmayer Ferencz jelöltek. A választás megertven, Dr. Rezucha J. 57; — Demeter Szilárd pedig 28 szavazatot kapott. A megválasztott főügyész egyike a verseczi fiatal ügyvédi gárda tehetséges és szorgalmas tagjainak, s nemes ambícióját fogja képezni, hogy szép állásában szülővárosa javát teljes erejével előmozdítsa. Fogadjon legőszinőbb baráti gratulációkat.

Gutenberg utódainak ünnepe. Minden ízében szépen sikerült és rendkívül kedélyes összejövetel közt tartotta meg a helybeli „Nyomdászok és betűszedők önképző egyesülete“ alapító ünnepélyét. „Gondolataink érzebeontói“ leleményes és ügyes emberek, kik sok dolgot elolvasnak (akarva, nem akarva) a szedő szekrények előtt — határozottan bizonyos intelligenciára tesznek szert s ellesnek sok életrevaló gondolatot és eszmét. Olyan életre való eszme

egy törvényszéki aljegyzőcske, vagy valami ármentesítő társulati fogalmazó. Nem fog kosarat kapni. Többször kijár majd ezentul Tapolczayekhoz s egyszerre csak talál ra alkalmat, hogy Ilonkának szerelmét megvallja. Igen... a szerelmét, mely oly csendesen, észrevétlen lopta be magát a szívébe, mint a felvirradó nyári reggel meleg, éltető világossága...

Az ajtón a szolgálja lépett be. Megállt a főhadnagy előtt s kemény hangon jelentette:

— Főhadnagy ur alázatosan jelentem, levele jott!

A főhadnagy átvette a levelet s a mint tekintete a boríték czimzésére esett; elsapadt, kezei reszkettek, szemei elé homály toltult s úgy érezte, hogy neki most valamit tenni kéne, de hogy mit, arról gondolkozni egy pillanatra teljes lehetetlenségnek érezte. Aztán a tisztiszolgához fordult s tompa hangon, mereven maga elé bámulva mormogta:

— Huzd félre a függönyt... Menj ki a kaszarnyába s jelentsd meg, hogy beteg vagyok. Ma nem vonulok ki.

III.

Domokos Gézáné, a nyugalmazott adótárnok neje, ott ült a szobában, egy egyszerű kerek asztalnál s pillanatra ölébe tette a kézimunkát, melyen eddig dolgozott.

Az ernyős lámpa fénye éles, ferde vonalban szelelte ketté a szoba homályát s megvilágította a fiatal, sápadt arcú asszony megtört alakját. Fényevestett, nagy dióbarna szemei révetegen bámultak a lámpa sárgas langjába. Sovány kezeivel felresimitotta magas homlokáról a fekete hajfürtöket s halvány, keskeny ajkairól néha egy-egy halk sóhaj lebbent el.

(Vége következik.)

volt az, hogy a városunkban meglehetősen nagy számban működő kartársakat tömörítsék, az önképzésre módot nyujtsanak s ezen elhatározásuk szentesítéséhez meghívják vendégeikül Temesvár, délmagyarország metropolisában s a többi délvidéki városokban működő kartársait is. A meghívottak szives kézséggel tettek eleget a meghívásnak, s hogy Versecz híres vendéglátásával megvoltak elégedve, az bizonyos. A vendég nyomdászok Temesvár, Fehértemplom, Nagy-Becskekerek, Dettáról vasárnap reggel érkeztek. A miénk Veronits és Kirchner nyomdatulajdonosok vezetése mellett testületileg vonultak ki elébük az indóházhoz. Csengő zene-szóval a díkezióval fogadták őket. A temesvári „Typographia“ majdnem teljes számmal jelent meg. A városkertben megtartott villás reggeli után Versecz nevezetességeit szemlélték meg a vendégek, igen szives fogadtatásra találtak a Zoffmann-féle sörházban s délben vígan bankettiroztak a Glückmann-féle vendéglőben. Az ünnepély fénypontját este a hangversenyyel összekötött tanczmulatság képezte. Ez alkalommal a temesvári „Typographia“ című dalarda es a „verseczi iparosok dalegylete“ sikerült dalokat adtak elő, köztük több magyar dalt is, mely körülmény különösen elismerésre méltó. Felülfizettek: özv. Kirchner J. E. úrnő 5 frt., Kirchner Amália k. a. 5 frt., Schulz L. 5 frt., Stein Károly 4 frt., Million M. 2 frt., Paul úrnő (Nagy-Becskekerek) 1 frt., Fischer János 1 frt., Feidt 50 kr., Rittchen Gyula 50 kr., Zachary János 50 kr., P. A. 30 kr. — A mulatság tiszta jövedelme 78 frt. 44 krral gyarapítja az egylet vagyonát.

Tanítógyűlés. A „Délmagyarországi Tanítógyűlés“ verseczi fiókegylete ez idei őszi gyűlését f. é. október 23-án Verseczen a községi finépiszkola épületében tartja meg.

A homoki szállóművelésről Petrovits F. m. kir. szőlészeti felügyelő igen tanulságos felolvasást tartott a mult kedden a Garai-fele szállodában. A tanulságos előadás az érdekelteket szép számmal jelentek meg.

Uj szállóváltási jogbizos. Ratkovszky Károly temesvári kir. törvényszéki nyugalmazott bíró az igazságügyminiszter Temesvármegye es Versecz t. h. j. f. város területére főszállóváltási jogbiztosra nevezte ki, kinek feladata leend a temes szállódezsma hátralékok behajtása es rendezése.

Bücher László helybeli városi rendőrkapitány ellen a fehértemplomi kir. törvényszék súlyos gyanuokok alapján (állítólag a híres „Joszim“ bandájával volt összeköttetése) bünvádi eljárást indított, melynek folytán hivatalától tegnapelőtt felfüggesztetett.

Német muzsa. A Duba Lajos igazgatása alatt álló német szintarsulat előadásait folyó hó 15-én fogja megkezdeni a Zéh-féle színházban, melyet a tulajdonos ujabban a tuzrendészet kívánalmainak megfelelőleg alakított át.

A verseczi tornaegyesület folyó hó 14-én kezd meg ujbol működését. A választmány határozata szerint hetenként négyszer tartatnak gyakorlatok: hétfőn es szerdán torna, kedden es pénteken vívó órák tartatnak, mindenkor esti 6—7 óráig.

Tiszti vizsgálatok a mult héten folytak le Temesvárott Waldstätten hadtestparancsnok előtt. Az eredmény verseczi ifjainkra nézve igen kedvező, a mennyiben a tiszti vizsgálatot jó sikerrel letették: Crenian Aurél, Gettmann Rezső, Million Rikard, Wátz József, Wodetzky József.

Köszönetnyilvánítás. A helybeli nyomdászok es betűszedők önképző egyesülete a mult vasárnap lefolyt ünnepélyen való közreműködésért a temesvári „Typographia“ dalegyletnek es a „Verseczi iparosok dalárdájá“-nak; Kirchner Ernő es Veronits József uraknak s mindazoknak, kik felülfizettek, ez uton is kifejezi legőszintébb köszönetét.

A helybeli önkényes tüzoltóegyesület f. hó 20-án humoristikus előadásokkal egybekötött tanczmulatságot rendez.

A helybeli korcsolyaegylet ma délután 2 órakor rendkívüli közgyűlést tart a „Garai-féle vendéglő“-ben.

A verseczi őszi nagyvásár f. hó 25., 26., 27. es 8-án fog megtartatni. Mivel 24-ére hetivásár esik, a szarvasmarha felhajtás már azon napon megengedtetik.

A fehértemplomi állami főgimnázium építése. Regen érzi már e főgimnázium tanári testülete, hogy a mostani épület mily szuk es alkalmatlan a tanulók számához viszonyítva. Sok keres uton a miniszter az építést es átalakítást elrendelte. A meglevő épület két szárnyát kibővítik,

külön álló új tornacsarnokot építenek ér a régi épületet is átalakítják a kívánalmaknak megfelelően. Az épület tervét Herczeg miniszteri építész készítette, az építést V. O. Iz verseczi építési vállalkozó végzi. Az egész épület 85.000 frtjába kerül az államnak. A munkálatokat már megkezdették.

Temesvár közgyűlése. Temesvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága — pár nap előtt tartotta meg havi rendes közgyűlését Molnár Viktor főispán elnöke alatt. A polgármesteri jelentést, valamint a tanácsát a László főherceg halála alkalmával tett intézkedésekről, tudomásul vették. Zemplén-vármegye atiratóhoz a millenium alkalmából összeállítandó nemzeti banderium ügyében a város csatlakozik a közgyűlés Geml József főjegyzőt bízta meg a részletek kidolgozásával. Ezután a tanítók fizetési ügyét rendezték a kiküldött bizottság előterjesztését, mely szerint az 5 évnél kevesebb ideig működő tanítók fizetés 600 frt, 5—10 évig 700 frt; 10—20 évig 750 frt; 20 évtől feljebb 800 frt s mindegyiknek külön 250 frt lakpénz, olyképpen módosították, hogy a 10 évig működők fizetése 660 frt, a 10—20 évig működők 700 forint s az ezen felül működők 750 frt, lakpénzük pedig 250 frt lesz. A tanítónők 600 frt fizetést és 250 frt lakpénzt kapnak.

Temesvármegye közigazgatási bizottsága elhatározta, hogy állami tanítónő-képző-intézetet fog kérni a kultuszminisztertől, mert a volt határvidéki iskolába nem lehet kapni szerbi tudó tanítónőket. E bajon a vármegye csakis délvidéki tanítónő képzőintézet föllállításával vél segíthet. A vármegyében erősen bíznak abban, hogy a miniszter teljesíteni fogja a közigazgatási bizottság kérését.

Hogy **Unghváry László** czeplédi gyümölcsfaiskolaja manapság mar milyen érdeklődés illetve kíváncsiság tárgya: igazolja azon körülmény, hogy nap-nap után nemcsak magánosok, de testületek is igen nagy számban keresik fel a nagyszabású telepet. Többek közt a napokban a „Kecskeméti Gazdasági Egyesület“ egy tekintélyes küldöttsége Horváth Döme nyugalmazott curiai tanácselnök vezetése mellett, nemkülönben a budapesti «felsőbb szülő és borsgazdasági tanfolyam» szépszámu hallgatói keresték fel Angyal és Györi tanárok vezetése mellett. Mondani sem kell, hogy a telepen levő nemes és vadoncz esemetek milliói, a pedans rend, a különösen olcsó anyagok nagytömege annyira megnyerte tetszésüket, miszerint önként megígérték, hogy a telepet ezután nemcsak gyakran felkeresik hanem legnagyobb erkölcsi támogatásban is fogják részesíteni. Tényleg a kecskeméti nagy megrendeléseket tettek.

Érdekes sajtópört tárgyalta pár nap előtt a szegedi sajtóbíró — írják a fővárosi napi lapok Fonyó Pál ó-becsei róm. kath. plébános a múlt évben egy brosúrt adott ki, melyben védekezett az ellene a kalocsai szentszeknél emelt vádak ellen. Elmondta benne, hogy őt kik és miért üldözik és a többek közt megtámadta Szücs János ó-becsei tanítót, a kit elkeseredett ellenségének nevez. Azt írta egy helyen, hogy „Szücs János tanító sógornője a káplánokkal karonfogva sétál az utcán, viselkedése feltűnő, sőt egyebet is beszélnek a nőről, a ki különben Verseczen meg is szaporodott.“ Szücs János tanító sógornője abban az időben özvegy asszony volt, most pedig Sándor Józsefnek, az ó-becsei plébánia volt káplánjának a felesége. A káplán kilépett a papirendből, áttért a református vallásra s nőül vette Fischer Mariskát. Most levéltáros Verseczen. Az ugyan nem igaz, mert a verseczi levéltáros először nem református, másodsor meg nem Sándornak hívják) Sándor Józsefné sajtópört indított a plébános ellen. A Szegeden megtartott tárgyaláson panaszosnő képviselőjében Fonyó Albert plébános egykori kaplana és a panaszosnő férje jelent meg. A tárgyalás folyamán kitűnt egyrészt az, hogy a plébános a brosúrból 200 példányt nyomtatott ugyan, de abból csak 30 példányt küldött szét meghittebb barátainak; másrészt Saghy Ferenc verseczi törvényszéki bíró (igen alapos értesült) és Pickert Árpád adópénztárnok vallomásából kitűnt az is, hogy a panaszost leány- és özvegy korában mindig tisztességes nőnek ismerték. — Az esküdtek a vádlott plébánost nem találták vétkesnek, minekfolytán a törvényszék felmentő ítéletet hozott.

Az államvasut közleménye. A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó temesvár-nagy-szt.-miklósi helyi érdekű vasut Uj-Bessenyo, Kis-Becskekerek,

Billéd, Sándorháza, Lovrin és Nagy-Ósz állomásokkal folyó évi szeptember hó 26-án a nyilvános forgalomnak átadott. Valamennyi állomás az összes forgalomra van berendezve.

A pancsovai Gromon-egylet ig-tanácsa f. hó 3-án Matanovich Adolf elnöke alatt tartott ülésében a következő fontos és életrevaló határozatokat hozta: 1) milleniumra minden lépés megeendő, hogy a pancsovai czégeken magyar felirat is legyen. 2) milleniumi nagy ünnepély rendezésére magyar egyesületek értekezlatre kéretnek föl. 3. a millenium előkészítésére népszerű történelmi felolvasások rendezendők a nép számára, továbbá a német dalegyesületekben és az izr. templomdalegyesületben belül (amott német nyelven. 4) kérelem intézendő a városhoz, hogy a Jókai emlékkiadást helyezze el az egyesület könyvtárába. 5) a közmívelődési egyesületek kongresszusát az egylet óhajtja és részt vesz benne. Dr. R a d d a Ignác pénztáros jelenti, hogy a tagdíjak rendszeren folynak. Az ig-tanacs elhatározza, hogy új tagok gyűjtésére íveket bocsájt ki.

Mühle Vilmos udvari szállító, hirneves magkereskedő a mult napokban küldte szét öszi, gazdag arjegyzékét, melyből ismét azon meggyőződést szerezheti mindenki, hogy a külföldön, különösen a keleti tartományokban (képviselősegi vannak, Belgrádban, Bukarest és Galaczon, Ruscukban, Filippopol és Sofiában valamint Konstantinapolyban) annyira ismert és becsült magyar ipartelepre büszkék lehetünk. Mühle mag és virágkereskedése nem csak egy niveau áll a külföld legelső, hasonló üzleteivel, hanem egyes specialitásaival azokat felül is mulja. A Mühle féle kértészeti értesítő hetenként egyszer jelenik meg, s ingyen adatik, ugyancsak Mühle szerkeszti és adja ki a magyar és német nyelven megjelenő, s most már VIII-ik évfolyamába lépett „R ó z s a U j s á g“-ot, mely mint szakfolyóirat a szenvedélyes rózsakévelőknek megbecsülhetlen segédeszköz. (Előfizetési ára egész évre 2 frt.) Virághagymáinak gyűjteményéből verőinek kényelmére különféle csoportosítást allított össze az rendkívül ügyes czég. Van 2 frt 50 kr, 5., 0., 15., 20 és 25 frtos gyűjtemény. A teljesen megbízható ipartelepet a legmelegebben ajánljuk T. Cz. olvasóink becses figyelmébe.

A délmagyarországi történelmi és régészeti Múzeum-Társulat f. évi október hó 7-én, hétfőn, d. u. 3 órakor a muzeum képtárában tartja tizenegyedik évi rendes közgyűlését. Tárgyszorozata a következő: 1. Patzner István főtktár jelentése az 1894. év s az 1895 év első feleiben kifejtett működéséről és a muzeum számára befolyt adományokról. 2. Hilt Lajos tars. pénztárnok jelentése a társulati pénztárnok jelentése a társulati pénztár jelenlegi állapotáról. 3. Az 1894. évi pénztári számadás megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése. 4. Az 1895. évi előzetes költségvetés végleges megállapítása. 5. „Emlékbeszéd néhai id. Ormos Zsigmond fölött.“ Mondja Patzner István tars. főtktár. 6. Tiszteletbeli és választmányi tagok választása. 7. A választmány előterjesztése néhai id. Ormos Zsigmond pénz- és érem-gyűjteményének megvásárlása ügyében. 8. Indítványok tárgyalása. 9. A társulati ügyész jelentése. 10. Hitelesítő bizottság kijelölése.

Irodalom.

Szalay-Baróti nagy munkája „A Magyar Nemzet Története“ gyorsan halad előre. Immár a 24. füzet jelent meg belőle, ő melyben Szalay József II. Zsigmond koráról szól azzal a világszép előadással, s azzal a mintaszerű alapos-sággal, mely a korán elhunyt történetirő minden munkáját jelképezte. Különösen kiemeljük a Velencez és Magyarország közt folyt háboru elbeszélését, mely valóban példaképe a jó történeti stílusnak. Ugyan ily értékes részlet a füzetnek az a néhány oldal, melyeken a szerző Husz János föllépését és maglya halálát említi, s a melyeket egy szerföltt érdekes rajz illusztrál. Husz maglyara hureczolása egy a prágai könyvtárban őrzött egykoru rajz reprodukciója. Nagyon szép Zsigmond király arczképe is, mely Dürer Albertnak a nürnbergi városnázán őrzött fastményét reprodukálja, ugyanaz Zsigmond csaszárt mutatja be a sienai székesegyhazmozaik képének hű másolata, mely magyar történeti munkában most jelent meg először. Zsigmond király pénzének, alairásának, pecsétjének masolatai is emelik a füzet értékét. A kiadóczég mint eddig, minden füzethez, ehhez is csatolt külön műmellékletet Piloty Károly híres képét, a szent korona elrablását reprodu-

kálva. Így a Szalay-Baróti-féle munka valóban méltó lesz arra, hogy minden magyar család könyvtárában helyet foglaljon; csak négy kötetre terjedvén, a kevésbbé tehetősek is könnyen meg fogják szerezhetni a milleniumhez emlékművet, mely már a jövő évben teljes lesz. Egy füzet ára 30 kr, és megrendelhető a kiadóknál Lampel R., Wodianer F. és fiai könyvkereskedésében Budapest, Andrassy-ut 21.

Uj Idők. A herczeg Ferenc által szerkesztett szépirodalmi képes hetilap negyedik évfolyamának 2. száma a következő tartalommal jelent meg: „Szabolcs házassága“. Irta Herczeg Ferencz, — „Mese“. Szalay Fruzina költeménye. — „A kamat“. Elbeszélés. Irta Murai Károly. — Marcziányi György: „A titkos tanácsosok“. — „Szent Péter esernyője“. Irta Mikszáth Kálmán. — Jászay Mari „Ellen Terry“-ről, továbbá czikk Pasteurról és az angol divatról. A képek közül főlemlitjük Halmi Artur „Az első lépés“ és Szobonya Mihály „A tükör“ cz. festményeinek reprodukcióját, továbbá „A király és törzskara a bánffy-hunyadi hadgyakorlaton“ és az esztergomi hidavatásról készült rajzokat. Mutatványszámokat a kiadóhivatal (Andrassy-ut 10. szám) kívánatra bárkinek ingyen küld.

Guizot, a democratia Franciaországban. Ford. Kohlauer Ferencz. (Olcsó könyvtár 348. szám) 20 kr. — A nagy francia államférfi és minister kicsi, de nagyjelentőségű munkájának kiadásával, hézagot pótol az Olcsó könyvtár szerkesztője politikai irodalmunkban. A ki politikával foglalkozik annak ismernie kell, de nagy érdeklődéssel fogja olvasni minden művelt ember, a ki csak kissé tördök társadalmunk irányeszméivel. A „democratia“ szó sokaknak bálványkép, jelszó, de hányan vannak, a kik ennek a szónak igaz értelmét ismerik? Guizot nincs tőle elragadtatva, annak vak imádsát bajnak tartja, Tanulságos és érdekes megismerkedni az ő gondolatmenetével is.

Beöthy Zsolt-ról terjedelmesebb monographia jelent meg Dr. Körösy László fővárosi író Korrajzak czimű nagybecsű irodalmi vállalatának 15. 16 és 17-ik füzetein. Beöthy Zsolt irodalmunk egyik legelőkelőbb alakja s így a muvelt olvasó örömmel fogja lapozgatni a vas-kos kötet következő fejezeteit: Beöthy ifjusága. Szépirodalmi munkássága. A Kisfaludy-Társaságban. Az Akadémiában. Mint szerkesztő. A tanügy szolgálatában. Mint irodalmi szónok. Mint essay-író és eszthetikus. Az irodalomtörténeti becsű füzetet Beöthy arczképe s a kötet számára irt kéziratmása díszit. — Megrendelhető kilenczven kr.-ért. — A Korrajzokban eddig megjelentek: XIII Leo. Fereucz József. Kossuth Lajos. Jókay Mór. Vaszary Kolos. Vadnay károly és Beöthy Zsolt. Az előfizetek fele áron kapják a szép kiállítású köteteket és pedig harmincz számot kilencz frt. helyett öt frtért. Ajánljuk a derék hazafias és tudományos vállalatot olvasóink szives rokon szenvébe. Megrendelhető Budapesten, Andrassy-ut 25. a Korrajzok kiadóhivatalában.

Nyiltér.

Foulárd-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterkint — japáni, chinai, s. a. t. a legujabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és szines **Henneberg selyemet 35 krtól 14 frt 65 krig méterkint** sima, csinos, koczkázott, mintázzotkat damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal s. a. t. **postabár és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat küld postafordultával: Henneberg G. (cs. k. udvariszállító, selyemgyára Zürichben.** Svájcza címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Köszünetnyilvánítás.

Azon általános benső részvétért, melylyel felejtethetlen nöm

Paleta született Spilka Gizella

betegsége es halála alkalmából elhalmoztattam — saját magam és gyermekeim nevében ezen uton is kifejezem igaz szívből eredő benső köszönetemet.

Paleta Jenő,
honvéd-főhaduagy.

Hirdetmény a népfelkelés jelentkezésről.

Az 1883. évi XXXVII t. cz. alapján mindazon katonailag kiképzett népfelkelésre kötelezettek, kik a közös hádseregben, a hadi tengerészetben, a honvédségben csak póttartalékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, folyó évi október hó 19. és 20-án mindenkor reggeli 8 órakor a városi épületben személyesen megjelenni, vagy irasban jelentkezni tartoznak.

Az irasbeli jelentkezéshez a katonai ügyosztálynál (városház, I. emelet, 15. sz. ajtó) ingyen jelentkezőlappal kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a katonai tanácsnok és a jelentkező lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást.

A személyes jelentkezéshez a népfelkelési igazolványi könyv hozandó, az irasbeli jelentkezésekhez pedig csatolandó.

Az itt tartózkodó, de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfelkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni, mint a magyar honosok.

A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2-5 egész 100 frtig terjedő pénzbüntetéssel esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetettik Verseczen, 1895. évi szeptember hó 7-én.

Seemayer,

kir. tanácsos, polgármester.

1371. sz. — tkvi. 1895.

Árverési hirdetményi kivonat.

A károlyfalvi kir. bíróság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajthatóan Csincs Szamoila t.-mikliói lakos végrehajtást szenvedő elleni 77 frt 11/2 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a károlyfalvi kir. bíróság területén levő Temes Miklós községben fekvő s a temes-mikliói IV. kötet 545. lapsz. tjkben Csincs Szamoila tulajdonánál felvett ingatlanok s pedig: 1. Az 551. számú ház 112 frt, 2. a 200 □-ölnyi házhely 33 frt, 3. a 106. hrszámú 1250 □-ölnyi I. oszt. szántó 122 frt, 4. „Extra Wiesen” 560 □-ölnyi III. oszt. kaszáló 36 frt, 5. a 68. hrsz. a. 1137 □-ölnyi I. oszt. kaszáló 36 frtban, ezenel 339 frtban megállapított kikiáltási árban az árverést elrendeltek, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. évi november hó 11-ik napján d. e. 10 órakor Temes-Miklós községében megrendelt nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatul fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. törv.-cikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Károlyfalván a kir. bíróság mint tkvi. hatóság 1895. vi aug usztus hó 15-én.

Primics, kir. aljárásbíró.

A kőbányai

KIRÁLYSÖRFŐZŐ részvénytársaság

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy sör gyártmányainak elárúsítását megkezdte és azokat:

Ászok, Király, Márcziusi, Korona és Bajorsör

elnevezéssel hordókban és palaczkokban hozza forgalomba.

Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapított 1870.

SCHRÖDER ROB. TH. banküzlete

Budapest, Károly-körut 28. sz.

FIÓKOK:
BERLIN, HAMBURG.
LÜBECK, SCHWERIN.

Magyar Osztálysorsjegyeket.

Első huzás 1895. október 16-19-ig.

Ebben a sorsjátékban a legmagasabb nyeremény kedvező esetben

1,000.000 korona.

Az első huzásra szóló sorsjegyek ára:

Mindkét huzásra szóló vagyis teljes sorsjegyek ára:

1 egész	1 fél	1 negyed	1 tized	1 huszad
20 frt.	10 frt.	5 frt.	2 frt.	1 frt.

1 egész	1 fél	1 negyed	1 tized	1 huszad
40 frt.	20 frt.	10 frt.	4 frt.	2 frt.

Fiókjaimban legutóbb is különféle osztálysorsjátékokból nagy nyereményeket fizettem ki vevőimnek, köztük egy 600 000. egy 400.000, négy 300.000 három 200 000 és két 150.000 birodalmi márkára ragot s még ezenkívül számos más nagy nyereményt. — Megrendelési cím:

Távirati cím:
Lottobank Budapest.

**SCHRÖDER ROB. TH.,
főelárusító,**

CHEQUE-SZÁMLA
a Pesti magyar kereskedelmi banknál.

Budapest, Károly-körut 28. szám.

Vidéki megrendelések pontosan, esetleg postautánvétellel is eszközölhetnek. Postadíj fejében kérek 5 krt. ajánlott levélért 15 krt. és nyereményjegyekért 10 krt küldeni.

TESSÉK A CIMRE ÜGYELNI.

A Kirchner-féle könyvnyomda tulajdona s nyomása. Versecz.